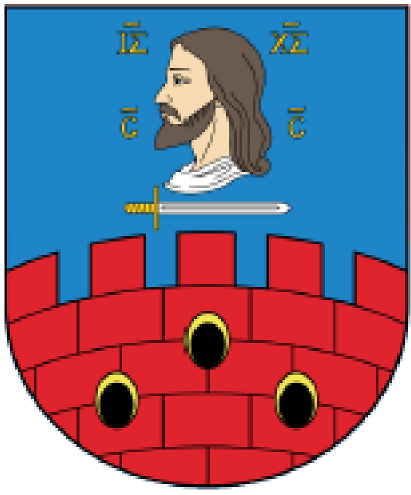

ДЗВІНСКІ ЎЗГОРАК

Кроч на свой родны,
дзвінскі ўзгорак,
каб глядзець
у будучую сінь

ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ ГАЗЕТА ВІЦЕБСКАГА РАЁНА, №15 (157)
КАСТРЫЧНІК 2022 ГОДА

КАДРЫ

У «МАРКА» НОВЫ ГЕНДЫРЭКТАР

Мікалай Мартынаў перадаў права заняць гэтую пасаду свайму сыну Паўлу, паведамляе Officelife.media. Былы гендырэктар не цалкам адыходзіць ад справаў, а працягне ўдзельнічаць у кіраванні кампаніяй на пасадзе намесніка па бізнэс-аналізу.

У 1994 годзе Мікалай Мартынаў зрабіў смелы для таго часу крок, заснаваўшы вытворчую кампанію. Прычым у сферы, дзе ўжо дамінаваў «Белвест», на якім Мартынаў атрымаў асновы вядзення бізнэсу.

У 2000-х кампанія значна пашырыла свае актывы: далучаныя фабрыка «Чырвоны Кастрычнік», Віцебскі футравы камбінат і тое, што засталося ад збанкрутавалай фабрыкі «Белкельме» ў Белаазёрску (цяпер — «Вердзімар»). Таксама на прадпрыемстве «Вітма» шыюць сумкі і скургалантарэю.

У 2013 годзе ўсе актывы былі аб'ядданы ў холдынг Беларуская гарбарна-абутковая кампанія «Марка», які стаў адным з самых буйных вытворцаў абутку сярод краін СНД. Нядаўна да беларускіх магутнасцях дадалася доля ў сумесным прадпрыемстве ва Узбекістане.

Тым не менш спадчынніку такога капіталу будзе няпроста спраўляцца з выклікамі новага часу. Павел Мартынаў зараз ненашмат старэйшы, чым быў яго бацька падчас адкрыцця бізнэсу ў 1990-х.

Кар'ерны рост Паўла ў абутковай імперыі бацькі пачынаўся з пасады супрацоўніка камерцыйнага аддзела прадпрыемства «Эвімар» (далучана да СТАА «Марка»). Цяпер ён пакінуў пасаду дырэктара прадпрыемства «Сан Марка» і стаў ля руля ўсяго холдынгу.

У адным з інтэрв'ю Мікалай Мартынаў прызнаўся, што апынуўся закладнікам свайго поспеху:

«Па сутнасці, не належу сабе, ёсць мноства абавязацельстваў, вялізарны працоўны калектыў. Тым не менш я ўсё-такі лічу, што не мы самі вызначаем свой шлях... Калі Бог даў мне магчымасць займаць кіруючую пасаду, то я павінен годна несці сваю ношу», — казаў ён.

А.Адамаў

Чытайце сайт Віцебскага раёна:
http://vicebskreg.by

ЭКАЛОГІЯ

НЕБЯСПЕЧНЫ ЖЫВЁЛАМАГІЛЬНІК

Віцебскія экаактывісты заклікаюць улады прадухіліць пранікненне прадуктаў жывёламагільніка ў пітныя воды ў вёсцы Доўжа Віцебскага раёна. Так можа здарыцца пры будаўніцтве завода па вытворчасці вакцын.

Праз збор подпісаў яны патрабуюць правесці паўнавартасную экалагічную экспертызу забруджвання вод пры вытворчасці прац па землеўпарадкаванні.

Пры гэтым абаронцы навакольнага асяроддзя лічаць, што і адмова ад выкарыстання існуючага жывёламагільніка - недастатковая мера. Жывёламагільнік эксплуатаваўся на працягу доўгага часу, і вытворчасць работ побач з ім уяўляе сапраўдную пагрозу забруджванню пітных вод і тэхналагічных вод для вытворчасці вакцыны.

У петыцыі актывісты абапіраюцца на справаздачу аб ацэнцы ўздзеяння на навакольнае асяроддзе па аб'екце «Будаўніцтва завода па вытворчасці вакцыны з рэканструкцыяй наяўнай вытворчасці ў в. Доўжа, Віцебская вобласць (другая чарга будаўніцтва)»

У раздзеле «Мерапрыемствы па прадухіленні, мінімізацыі і (або) кампенсацыі ўздзеяння» прадугледжаны ў імператыўнай форме адмова ад выкарыстання жывёламагільніка, бо тэрыторыя прадпрыемства размешчана ў водаахоўнай зоне возера Сосна, водаахоўнай зоне ракі Доўжанка ў межах трэцяга пояса артэзіянскіх свідравін, якія выкарыстоўваюцца ў тым ліку для забеспячэння пітнога водазабеспячэння насельніцтва.

Аднак у іншым раздзеле «Умовы для праектавання аб'екта ў мэтах забеспячэння бяспекі плануемай дзейнасці» прапануецца разгледзець альтэрнатыўны варыянт абыходжання з трупамі жывёл і адмову ад выкарыстання жывёламагільніка, бо «тэрыторыя прадпрыемства размешчана ў водаахоўнай зоне возера Сосна, водаахоўнай зоне ракі Даўжанка, межах трэцяга пояса Зоны санітарнай аховы артэзіянскіх свідравін, якія выкарыстоўваюцца ў тым ліку для забеспячэння пітнога водазабеспячэння насельніцтва».

Такім чынам, у рамках справаздачы зменены характар мерапрыемстваў з абавязковых да рэкамендацыйнага, экаактывісты лічаць недапушчальным і патрабуюць ў абодвух выпадках указваць імператыўны характар мерапрыемстваў.

А.Адамаў

ЗДАРЭННЕ

ЖЕНЩИНА НЕ СМОГЛА ВЫЙТИ

15 октября неподалеку от поселка Верховье травмированная женщина не смогла выйти из лесу без помощи спасателей.

В 17:09 в МЧС поступило сообщение о том, что в лесном массиве потерялась женщина. На поиски направили подразделения спасателей.

У женщины был с собой сотовый телефон. Спасатели связались с ней и узнали, что повредила ногу и не может выйти на опушку.

Трое пожарных углубились в чащу, по дороге они звали женщину, она стала отзываться, и вскоре спасатели увидели потерявшуюся.

Найденная женщина сидела на земле, передвигаться самостоятельно она не могла. Спасатели взяли ее под руки и, поддерживая, вывели из леса.

После осмотра медиков травмированную 40-летнюю грибницу доставили в больницу, сообщается пресс-службой МЧС.

Зоя Машэка
НВН

УЛАДА

САБЫНИЧ ОТВЕТИТ ПО ИТОГАМ ПРИЕМА

Благоустройство территорий, качество воды, работа ЖКХ и содержание дорог — в основном эти вопросы волнуют жителей Зароновского сельсовета. Их обсуждение и стало главной темой очередного выездного приема граждан, который председатель Витебского райисполкома Геннадий Сабынич провел в Пестунице.

Так, жительницу этого населенного пункта Евгению Ларину беспокоит сырость в квартире, из-за чего, по мнению пенсионерки, с потолка осыпается побелка. Причину этого Евгения Федоровна видит в пустующей квартире этажом выше. Отсутствие хозяина, который бы в холодный период регулярно топил печь, сказывается и на потере тепла — обогрев ее жилья влетает в копеечку. Для 80-летней пенсионерки главной ценностью в жизни всегда было и остается мирное небо над головой. Но и желание жить с комфортом в собственной квартире ей, как и другим людям, не чуждо. О проблемной квартире «Витьбичи» писали в августе, после того как корреспондент и представители ТЦСОНа Витебского района посетили Евгению Федоровну на дому. Обследовала жилье Лариной и специальная комиссия, в том числе и специалисты ЖРЭПа. Ими установлено, что сырости в квартире нет, а побелка с потолка осыпается из-за некачественно выполненных ремонтных работ. Весной этот дефект обещают устранить, однако пенсионерка должна приобрести краску сама, поскольку квартира все же находится в ее частной собственности. В этом году, как и в прошлом, Евгении Лариной районный ТЦСОН выделит материальную помощь на приобретение дров.

Также пенсионерка беспокоится, что при сносе строения, расположенного рядом с земельным участком, который принадлежит ей, будет поврежден и ее дом. В этом случае Геннадий Сабынич пообещал заявительнице, что вопрос решится положительно, все работы будут выполнены аккуратно.

Еще один житель Пестуницы пришел к председателю райисполкома с вопросами, касающимися обустройства контейнерной площадки для мусора в деревне и качества питьевой воды. По словам Эдуарда Феликсовича, те пакеты с бытовыми отходами, что в ожидании мусоровоза жители оставляют на обочине дороги, абсолютно не украшают населенный пункт, к тому же привлекают внимание котов, собак и птиц. В разговоре с пенсионером Геннадий Геннадьевич отметил, что устанавливать контейнерную площадку в деревне нецелесообразно, ведь сейчас от такого варианта, наоборот, стараются отказаться, а каждый рачительный хозяин должен сам позаботиться о том, где ему цивилизованно складировать пакеты с мусором до приезда спецтехники.

Вопрос по поводу качества воды в Пестунице должен решиться в ближайшее время. К концу года работники филиала «Витебскводоканал» подключат к действующей станции обезжелезивания проложенные трубы.

Параллельно приему граждан в рамках «Дня Совета» с сельчанами побеседовали в агрогородке Зароново, деревнях Ворошилы, Прокуды, Суйково, Жигалово и Борщёвка заместители председателя райисполкома, руководители управлений и отделов райисполкома, а также глава депутатского корпуса района Виктор Дорожкин. Встречи состоялись на улице, возле торговых объектов, у домов старейшин, а их итоги были подведены главой района

(працяг на стар. 2)

УЛАДА

(пачатак на стар. 1)
в Пестуницкой сельской библиотеке.

Жители Зароново просили установить на остановке общественного транспорта навес, а также соответствующий знак и табличку с расписанием.

Неудобство от затекания межпанельных стыков и течи крыши испытывают в своих квартирах в непогоду Людмила Константиновна и ее сын.

В Прокудах, как и в Борщёвке, обеспокоены качеством воды.

В Суйково люди хотят, чтобы в населенный пункт начала заезжать маршрутка № 75. Волнуют состояние дороги по улице Коммунистической, а также недостаточное, по их мнению, освещение одного из ее участков, хотя здесь все необходимые нормы соблюдены.

Воспитывающая ребенка с ограниченными возможностями Татьяна Макарова попросила обустроить дорожку с твердым покрытием, чтобы по ней было удобно передвигаться на инвалидной коляске.

После обсуждения всех вопросов Геннадий Сабынич попросил исполняющего обязанности председателя Зароновского сельисполкома Алесю Синякову рассказать, на должном ли уровне поддерживается жизнеобеспечение людей и как решаются их проблемы.

Алесе Владимировне удалось активизировать совместную с населением работу по благоустройству различных территорий сельсовета. Только в этом году проведено 26 субботников по наведению порядка, выполнено грейдирование многих улиц и дорог, очищена береговая линия озер.

Бюджет сельсовета за 2022 год исполнен в сумме на 148,5 тысячи рублей. От продажи земельных участков в частную собственность доход составил 1,3 тысячи рублей. Показатель мог быть больше, ведь желающих купить участок для строительства дома в этих живописных, приближенных к городу местах достаточно, но многих сдерживает отсутствие нужных мощностей электросетей и невозможность подключить жилье к электроотоплению. В итоге участки пустуют.

Что же касается качества воды, то оно зависит не только от установленных в Зароново и Пестунице станций обезжелезивания, но и от замены труб, проложенных к ним. Этот вопрос, по словам Алеси Синяковой, решается поэтапно. Вместе с тем люди должны помнить, что поливать в летний сезон огороды чистой питьевой водой нежелательно. В дачный период население сельсовета увеличивается практически в два раза — увеличивается и расход живительной влаги. В итоге у станций не хватает мощностей, отсюда и сбои.

Геннадий Сабынич поинтересовался, как обстоят дела с дорогами, ведущими к гражданским кладбищам, не портят ли их лесовозы, сельскохозяйственная техника, и поручил представителю Витебского лесхоза, присутствующему на приеме граждан, держать этот вопрос на контроле.

Глава района оценил работу Алеси Синяковой, отметив ее умение находить общий язык с местным населением, различными службами и организациями. Вместе с тем он акцентировал внимание на необходимости реализации на территории сельсовета инвестпроектов. Возможно, у кого-то есть желание организовать здесь агроэкоусадьбу.

Все поступившие во время выездного приема вопросы распределены по компетенции соответствующим службам и будут решены в ближайшее время.

Справочно:

В Зароновском сельсовете находится 26 населенных пунктов, в них проживает 1182 человека, зарегистрировано 591 домохозяйство. 60 процентов населения деревень — граждане трудоспособного возраста. Функционируют почтовое отделение связи и почтовый пункт связи, Суйковская базовая школа и Зароновский детский сад, два ФАПа и два учреждения культуры. На территории сельсовета зарегистрировано 7 КФХ и 18 садоводческих товариществ, работают 3 предприятия частной формы собственности. Сельскохозяйственные площади принадлежат ООО «Витебские семена трав».

«Витьбичи»
Светлана ЛЮБОЧКА

ЗДАРЭННІ

МІНУС ЛОСЬ АД ІНШАМАРКІ

У Віцебскім раёне вадзіцель іншамаркі збіў лася.

Увечары 20 кастрычніка каля вёскі Камунарка Віцебскага раёна перад іншамаркай з кювета на дарогу раптоўна выбег лось.

У выніку сутыкнення жывёла загінула, пацярпелі вадзіцель і жанчына-пасажыр, паведамілі ва УУС Віцебскага аблвыканкама.

За рулём мінівэна быў 57-гадовы жыхар Віцебску. Па папярэдняй версіі, ён не паспеў затармазіць, і адбылося сутыкненне. Вадзіцель і жанчына-пасажыр атрымалі множныя траўмы, іх адвезлі ў абласную бальніцу.

Падобная аварыя таксама з удзелам аўтамабіля і дзікай жывёлы адбылася тым жа вечарам у Віцебскім раёне, але ўжо ў напрамку Полацка. Пацярпелых няма.

З пачатку кастрычніка толькі ў Віцебскім раёне здарылася больш за 20 аварый з удзелам аўтамабіляў і дзікіх жывёл. Праваахоўнікі заклікаюць вадзіцеляў быць вельмі асцярожнымі, асабліва ў цёмны час сутак і на малаасветленых участках дарог.

Канкрэтных мерапрыемстваў па прадухіленні такіх выпадкаў на дарозе, акрамя заклікаў быць больш асцярожным, не ажыццяўляецца: ні ахоўных сетак, платоў, ні дадатковага асвятлення дарогі і тым больш пераходаў для дзікіх звяроў над або пад дарогай, мы не бачым. Нажаль, частата такіх здарэнняў на дарогах толькі павялічваецца.

А.Адамаў

ЗДАРОВЫ ЛАД ЖЫЦЦЯ

ПАДРЫХТУЙЦЕСЯ І БУДЗЬЦЕ ЗДАРОВЫЯ

Набліжаецца зіма, а разам з ёй — і чарговы ўсплёск рэспіраторных хваробаў. Падкажам, як не стаць іх ахвярай і як падрыхтавацца да зімовых хваробаў.

Будзьце актыўныя

Фізічная нагрузка — добры спосаб умацаваць сваё здароўе і знізіць успрымальнасць да хвароб, піша New York Times.

У 2011 годзе было апублікаванае даследаванне, падчас якога амерыканскія навукоўцы тры месяцы назіралі за больш чым 1000 жыхароў Паўночнай Караліны. Яны запісвалі іх звычкі, у тым ліку тое, як гэтыя людзі харчаваліся і колькі мелі фізічнай нагрузкі, а таксама тое, як часта мелі рэспіраторныя хваробы, і наколькі цяжка ў іх праходзілі гэтыя хваробы.

Выявілася, што тыя, хто займаўся спортам пяць і больш дзён на тыдзень, мелі на 43% ніжэйшыя шансы захварэць, чым тыя, хто меў фізічную нагрузку радзей чым раз на тыдзень. Але нават 20 хвілін умераных практыкаванняў (скажам, хуткай хады) па меншай меры раз на тыдзень усё роўна дапамагалі падвышаць імунітэт. Можаце таксама паспрабаваць танцы ці любую іншую нагрузку — яна не абавязкова павінна быць цяжкай.

Не недаацэньвайце адпачынак

Занадта вялікая фізічная нагрузка можа перагрузіць цела і пагоршыць працу імунітэту, што павялічыць рызыку хваробы. Калі вы раптам адчуваеце сябе дрэнна ці пастаянна стамляецеся, або калі трэніроўкі, што раней былі лёгкія, цяпер здаюцца занадта цяжкімі, гэта можа быць сігналам, што вам трэба знізіць тэмп.

Навукоўцы лічаць, што недастатковы ці няякасны сон таксама можа пагоршыць вашу здольнасць супрацьстаяць інфекцыям. Не ўсім патрэбная аднолькавая колькасць сну, але ў сярэднім дарослы чалавек мусіць спаць шэсцьвосем гадзін кожную ноч.

Добры сон можа таксама дапамагчы спраўляцца са стрэсам. Калі чалавек пастаянна знаходзіцца ў стрэсавым стане, гэта можа паменшыць рэакцыю яго арганізма на вакцыны і інфекцыі і зрабіць яго лёгкай ахвярай розных хвароб, не толькі інфекцыйных. Змагацца са стрэсам дапаможа не толькі сон, але і медытацыя, ёга і проста любая актыўнасць, якая прыносіць вам задавальненне.

Прытрымлівайцеся здаровага харчавання

Ежа і напоі, што вы ўжываеце, з'яўляюцца аднымі з найважнейшых рэчаў, якія могуць паўплываць на ваш імунітэт. Яркая садавіна і гародніна — напрыклад, ягады, цытрусавыя і капуста — з'яўляюцца добрымі крыніцамі флаваноідаў, як і чай, кава, цёмны шакалад і некаторыя збожжавыя, напрыклад, грэчка. Флаваноіды могуць дапамагчы арганізму змагацца з хваробамі.

Таксама ёсць даныя, што ўздзеянне цыгарэтнага дыму і празмернае ўжыванне алкаголю могуць прыгнятаць вашу імунную сістэму.

Прытрымлівайцеся мер абароны супраць кавіду

Медыкі рэкамендуюць своечасова прышчапіцца ад кавіду і грыпу, калі вы не маеце супрацьпаказанняў. Таксама не варта недаацэньваць пандэмійную звычку насіць маскі ў памяшканнях, тым больш што яны дапамагаюць ад любых вірусаў, не толькі ад кавіду. Гэта асабліва важна, калі ў вас слабы імунітэт. Нарэшце, устрымлівайцеся ад сустрэч з іншымі людзьмі, калі маеце сімптомы рэспіраторнай хваробы, і зрабіце ў такім выпадку хаця б экспрэс-тэст на кавід.

А.Адамаў

ДТП В ВИТЕБСКОМ РАЙОНЕ

Сотрудники МЧС деблокировали мужчину, зажатого в машине в результате аварии. Об этом сообщили в областном управлении МЧС.

19 октября на автодороге Р-115 «Витебск-Городок» вблизи деревни Хайсы Витебского района столкнулись "Нива" и "УАЗ Патриот".

23-летний водитель, управляя автомобилем УАЗ Патриот, двигался по автодороге Р115 "Витебск-Городок". Около 7.10 вблизи деревни Хайсы он выехал на полосу встречного движения, где совершил столкновение с двигавшимся во встречном направлении автомобилем ВАЗ.

Место происшествия с привлечением специалиста ГКСЭ и сотрудников ГАИ осмотрел следователь. Помощь спасателей понадобилась водителю "Нивы" - мужчину зажало в салоне.

О ДТП спасателям 7.15 сообщил сотрудник милиции. К месту сообщения незамедлительно выехали подразделения Витебского городского отдела по чрезвычайным ситуациям и пожарного аварийно-спасательного отряда «Витязь».

– Когда мы прибыли на место возле столкнувшихся машин стояли очевидцы, – рассказал спасатель Александр Дубаневич. – В «Ниве» был зажат водитель. Вся приборная панель машины придавила мужчину, и он оказался плотно прижат к сиденью и двери.

Освобождать мужчину пришлось с помощью гидравлических ножниц. Все это время пострадавший был без сознания, спасатели передали его медикам для дальнейшей госпитализации.

В момент ДТП в салоне "УАЗ Патриот" находились водитель и пассажир, которые до приезда спасателей покинули легковушку самостоятельно. Мужчины не пострадали.

Оба водителя трезвые, были пристегнуты ремнями безопасности.

А.Смоленский

НОБЕЛЕЎСКАЯ ПРЭМІЯ

НОБЕЛЕЎСКУЮ ПРЭМІЮ МІРУ АТРЫМАЎ НАШ ПРАВААБАРОНЦА

Беларускі праваабаронца Алесь Бяляцкі, які цяпер знаходзіцца за кратамі, атрымаў Нобелеўскую прэмію міру. Нобелеўскай прэміяй міру ў гэтым годзе ўганаравалі заснавальніка беларускага праваабарончага «Вясна» Алеся Бяляцкага, расійскі «Мемарыял» і ўкраінскі Цэнтр грамадзянскіх свабод.

У 2021 годзе Нобелеўскі камітэт прысудзіў прэмію міру двум журналістам. Яе ўладальнікам стаў галоўны рэдактар расійскай «Новай газеты» Дзмітрый Муратаў і заснавальніца філіпінскага выдання Rappler Марыя Рэса за іх «намаганні па абароне свабоды слова і самавыяўлення, што з'яўляецца асноватворнай умовай для дэмакратыі і трывалага міру».

«Бяляцкі быў адным з ініцыятараў дэмакратычнага руху, які ўзнік у Беларусі ў сярэдзіне 1980-х гадоў. Ён прысвяціўусёсваёжыццёсправе дэмакратыі і міру ў сваёй краіне. Бяляцкі ў 1996 годзе стварыў праваабарончую арганізацыю „Вясна", у адказ на сумнеўныя змены ў Канстытуцыю, якія далі беларускаму прэзідэнту дыктатарскія паўнамоцтвы», — заявіла прадстаўнік Нобелеўскага камітэта, прадстаўляючы лаўрэатаў.

Як выбіраюць кандыдатаў на прэмію міру?

Па правілах нарвежскага Нобелеўскага камітэта, на прэмію міру можа быць намінаваны любы чалавек, але прапаноўваць кандыдатуры можа толькі абмежаванае кола асоб. Як тлумачыць кіраўнік нарвежскага камітэта Берыт Рэйс-Андэрсан, пры вылучэнні кандыдатаў ўлічваюцца тры крытэры, названыя ў тэстаменце Альфрэда Нобеля: уклад у скарачэнне колькасці ўзброеных сіл, садзейнічанне мірным перамовам і ўклад ва ўмацаванне брацкіх адносін паміж народамі.

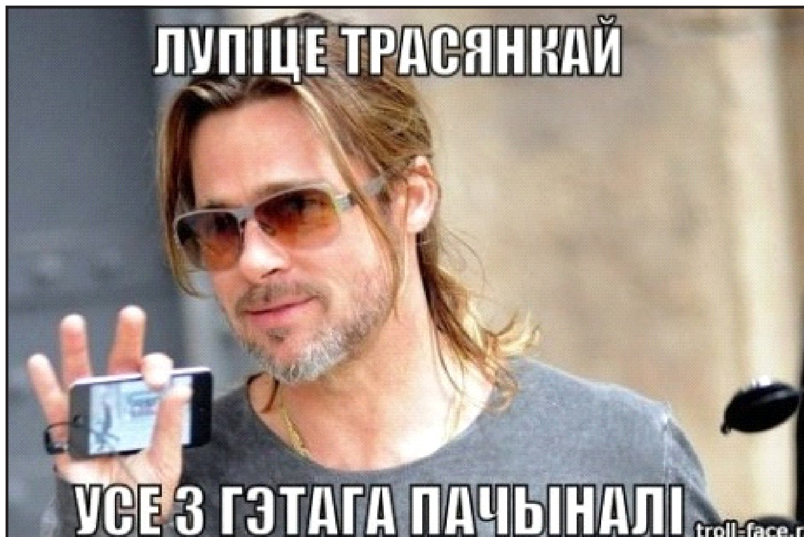
Па словах рэйс-Андэрсан, за мінулыя 120 гадоў да паняццяў, пазначаных Нобелем, дадалося некалькі ўдакладненняў, такіх як міжнароднае супрацоўніцтва, уклад у справу міру не толькі асобных асоб, але і арганізацый, і абарона правоў чалавека.

novychas.online

РОДНАЯ МОВА

НАВОШТА НАМ БЕЛАРУСКАЯ МОВА? ПРАГМАТЫЗМ І ПАТРЫЯТЫЗМ

«А зачем нам этот белорусскій», — такія абураныя выказванні часам можна пачуць ад бацькоў школьнікаў, якія вымушаныя разам са сваімі дзецьмі вывучаць беларускія словы. Маўляў, і словы незразумелыя. І ўвогуле лепей ангельскую вучыць, чым беларускую. Дык навошта вывучаць беларускую мову? «Штодзень», які выходзіць у Гомелі, падрыхтаваў некалькі аргументаў на карысць вывучэння беларускай мовы.

1. Самаідэнтыфікацыя

ІўXXIстагоддзінацыянальная мова працягвае заставацца галоўным складнікам ідэнтычнасці сучаснага чалавека. Паспрабуйце дзе-небудзь у Францыі, Італіі ці Грузіі патлумачыць мясцовым жыхарам, што іх нацыянальная мова не вартая вывучэння, паколькі ёсць больш «распаўсюджаная» ангельская.

2. Бяспека

Прадстаўнікі беларускіх дыяспар па ўсім свеце актыўна пераходзяць на беларускую мову, паколькі ўсвядомілі, што размаўляць па-расейску пасля пачатку вайны ва Украіне — мовэтон. Больш за тое, у некаторых выпадках беларуская мова ў публічнай камунікацыі ёсць гарантыяй, што вас не ўспрымуць як агрэсара.

Дарэчы, люксембургская мова, напрыклад, стала адраджацца ў перыяд акупацыі падчас II Сусветнай вайны, калі мясцовыя жыхары не хацелі атаясамлівацца з акупантамі і таму размаўлялі на сваім дыялекце.

3. Ключ да іншых моваў і культур

Беларуская мова мае больш за 70% агульнай лексікі з украінскай мовай. Трошкі менш — з польскай, славацкай, чэшскай і іншымі славянскімі мовамі. Інакш кажучы, калі ўявіць шматнацыянальнае славянскае застолле, то беларусы маглі б смела гаварыць на сваёй мове без перакладчыка, пра што толькі могуць марыць носьбіты «вялікай і магутнай». Акрамя гэтага, беларускамоўным людзям прасцей вывучаць нямецкую і ангельскую мовы, паколькі вялікі пласт нашай мовы — гэта супольная з еўрапейскімі мовамі лексіка, якая трапіла да нас яшчэ ў часы Сярэднявечча. Словы «дах», «гандаль», «фарба», «разынкі» многія еўрапейцы зразумеюць без перакладчыка.

4. Атрымліваць доступ да ўнікальнага кантэнту

Носьбіты беларускай мовы, якія не баяцца карыстацца ёй штодня, атрымліваюць дасяг да неабмежаванага і ўнікальнага кантэнту, які пастаянна ствараецца тысячамі таленавітых аўтараў, літаратараў і журналістаў. Сярод беларускамоўных беларусаў — лаўрэаты прэстыжных сусветных і еўрапейскіх літаратурных прэмій, топавыя кінарэжысёры і выбітныя журналісты. Словам, калі чалавек свядома адмаўляецца ад беларускай мовы, то ён пазбаўляецца аграмаднага пласту інфармацыі, створанай беларусамі для беларусаў.

5. Быць беларусам

Ну, і, самае галоўнае, валоданне беларускай мовай дазваляе сябе адчуваць утульна ў супольнасці суайчыннікаў, дзе б вы не знаходзіліся. Беларуская мова — гэта такі своеасаблівы маркер, які вылучае нас на фоне іншых. Калі размаўляеш па-ангельску ці па-расейску, то ты можаш быць кім заўгодна (нараджэнцам Ганконгу ці расейскай Волагды), але менавіта беларуская прывязвае нас да канкрэтнай геаграфічнай і ментальнай прасторы, якая называецца Беларусь.

І ўвогуле, калі ўжо гаварыць пра перамены ў школьнай адукацыі, то паўстае пытанне, навошта ўвогуле вывучаць расейскую мову, якая імкліва страчвае пазіцыі ва ўсім свеце і пры нашым жыцці мае ўсе шансы пераўтварыцца ў аналаг сучаснай «латыні».

«Штодзень»

ФІНАНСЫ

БЕЛАРУСЬ — СУСВЕТНАМУ БАНКУ: «МЫ ПРОСТА НЕ ХОЧАМ ПЛАЦІЦЬ. І НЕ БУДЗЕМ»

Прыйшла яшчэ адна бяда, адкуль не чакалі. А можа і чакалі? І калі нехта спрачаўся, ці настаў у Беларусі дэфолт, ці гэта «тэхнічны дэфолт», ці «абмежаваны дэфолт», то цяпер гэтыя спрэчкі, бадай, знятыя. Аказалася, што краіна ўжо шэсць месяцаў не сплачвае па крэдытах Міжнароднага банка рэканструкцыі і развіцця.

Сёння з'явілася інфармацыя ад Сусветнага банка, які паведаміў, што Беларусь пратэрмінавала плацяжы па крэдытах, выдадзеных Міжнародным банкам рэканструкцыі і развіцця. Для ўсіх пазык усталяваны статус непрацуючых.

«Гэта дзеянне было зроблена ў адпаведнасці з усталяванай працэдурай Сусветнага банка, згодна з якой усе крэдыты МБРР, прадастаўленыя краіне або гарантаваныя краінай, становяцца непрацуючымі, калі плацеж па любым крэдыце пратэрмінаваны больш чым на шэсць месяцаў», тлумачыць Сусветны банк.

Па факце гэта азначае, што паўгода ад нас чакалі, што Сінявокая расплаціцца па тых крэдытах, якія ёй выдалі праз МБРР. Аднак за паўгода нашы ўлады так і не здолелі заплаціць што-небудзь.

У паведамленні кажацца, што на 14 кастрычніка пратэрмінаваныя плацяжы Беларусі склалі 68,43 млн долараў у эквіваленце. Такім чынам, высвятляецца, што плацеж па крэдытах МБРР мы павінны былі зрабіць у траўні гэтага года. Аднак менавіта ў траўні — на пачатку чэрвеня пайшлі размовы пра дэфолты ў Расіі і Беларусі. 2 траўня рэйтынгавае агенцтва «Fitch» адзначыла, што эканоміка Беларусі ў пераддэфолтным стане, і папярэдзіла, што будзе разглядаць спробы пагасіць даўгавыя абавязацельствы ў беларускіх рублях як дэфолт.

Што і адбылося ў чэрвені.

Аднак, як высвятляецца, «неплацяжы» пачалися некалькі раней, чым нам было вядома. Паўгода назад ад 14 кастрычніка — гэта 14 траўня.

Агульная сума крэдытаў, выдадзеных Беларусі Міжнародным банкам рэканструкцыі і развіцця і яшчэ не пагашаных ёю, складае 967 млн долараў.

Гарантаваны дэфолт

З выплатай па еўрабондах сітуацыя была крыху іншай. Беларускі Мінфін тады заявіў, што частка трымальнікаў нашых аблігацый з «сяброўскіх» краін не здолела атрымаць грошы ад Беларусі з-за фінансавых санкцый, уведзеных ці тое ў дачыненні да беларускіх банкаў, ці тое ў дачыненні да нашых «сяброў — трымальнікаў еўрабондаў». Маўляў, Беларусь плаціць не адмаўляецца, але грошы па еўрааблігацыях не могуць трапіць да тых, каму яны належаць. І таму была прыдумана схема аплаты ў беларускіх рублях праз «Беларусбанк»: маўляў, хто хоча — хай прыйдзе і забярэ беларускія рублі, а потым хоць беларускія трактары купляе, хоць на валюту мяняе.

«Адмазка» была даволі нягеглай, лічыць старшы навуковы супрацоўнік даследчага цэнтра «BEROC», эканаміст Леў Львоўскі. «Той дэфолт быў абмежаваны, Беларусь абвясціла дэфолт не па ўсіх абавязацельствах, а па некаторых. Цяпер можна меркаваць, што па ўсіх знешніх абавязацельствах, якія не расійскія, не кітайскія і не Еўразійскага банка, мы чакаем дэфолт. Тое, што нашы міністэрствы кажуць,

(працяг на стар. №4)

ФІНАНСЫ

(пачатак на стар. №3)
нібыта яны не могуць плаціць з-за абмежаванняў міжнародных сістэм — гэта хлусня. Яны могуць плаціць. На тлумачэнне, якое яны прыдумалі, ніхто не купіўся, бо пры афармленні еўрабондаў было дакладна прапісана, у якой валюце і ў якія тэрміны трэба ўсё плаціць», — кажа ён.

Але цяпер — у дачыненні да Міжнароднага банка рэканструкцыі і развіцця — гэта схема са «злымі плацежнымі сістэмамі, якія не аддаюць нашы грошы з-за санкцый», не працуе зусім. «Я ўпэўнены, што ніякіх абмежаванняў для Беларусі няма, і яна можа плаціць. Але не хоча», — дадаў Львоўскі.

Прычына, па якой Беларусь не плаціць па крэдытах, на яго погляд — гэта чарговая «дымавая заваса» ад урада, каб схаваць сваё гаротнае фінансавае становішча.

«Цяпер размова ідзе пра невялікія грошы, што дазваляе шмат якім аналітыкам казаць пра "частковы дэфолт". Нібыта Беларусь магла б заплаціць, але не плаціць, таму што прыдумала такую гісторыю. Насамрэч даволі хутка Беларусі трэба будзе плаціць па еўрабондах значную суму — каля 800 мільёнаў долараў. Гэта ўжо сур'ёзныя грошы, і верагодна, беларускія ўлады хочуць «замыліць» сутнасны дэфолт — менавіта той факт, што Беларусь не можа гэтыя грошы плаціць. І тады яны могуць сказаць: "Мы даўно ўжо не плацім, але гэта не азначае, што мы ўжо незаможныя, а проста не будзем плаціць". Насамрэч 800 мільёнаў Беларусі аддаць проста цяжка», — адзначае Леў Львоўскі.

Кітайцы — таксама людзі

Канешне, калі ў Беларусі здарыўся дэфолт па еўрабондах, многія беларускія (і не толькі) эканамісты адзначалі, што ўсё кепскае, што ў краіне магло адбыцца ў сувязі з тым дэфолтам, ужо здарылася раней з-за санкцый: вывад бізнесаў, зніжэнне дзелавой актыўнасці, перакрыццё заходняй фінансавай дапамогі і гэтак далей. Таму той «абмежаваны дэфолт» асаблівага ўплыву на сітуацыю не меў.

«Сто гадоў такога не было, і вось зноў». Расія ўсё ж прыйшла да дэфолту па знешніх пазыках упершыню за 104 гады. 27 чэрвеня скончыўся льготны перыяд, напрацягу якога Расія павінна была выплаціць крэдыторам працэнты па еўрабондах у памеры 100 мільёнаў долараў ЗША. Аплата да атрымальнікаў не дайшла.

Аднак цяпер — сітуацыя прынцыпова іншая. Менавіта таму, што тут цяжка «адбаярыцца» заходнімі фінансавымі санкцыямі.

Беларускія ўрадаўцы ўвесь час казалі, што плануюць замясціць еўрапейскія крэдытныя лініі, напрыклад, кітайскімі. Маўляў, калі Еўропа грошай не дае, дык на ёй свет клінам не сышоўся. Аднак пасля навіны ад Сусветнага банка, імаверна, паўстануць праблемы і з кітайскімі крэдытамі. Бо калі Беларусь можа плаціць, але не хоча, ці не здарыцца тая ж самая сітуацыя і з кітайскімі банкамі?

Дарэчы, 6 верасня першы віцэ-прэм'ер Мікалай Снапкоў ужо сказаў, што Беларусь будзе разлічвацца за кітайскія доларавыя крэдыты ў юанях. Дзякуй богу, пакуль не ў беларускіх рублях, але сама змена валюты выглядае ўжо падазронай, ці не так?

Некалі эканаміст Леў Марголін параўноўваў грошы ў эканоміцы з палівам у аўтамабілі: калі не будзе паліва, аўтамабіль не паедзе. Відавочна, што з гэтым «палівам» у нас будзе ўсё больш і больш праблем. І застанецца толькі спадзявацца на «палітычна абумоўленыя» крэдыты Расіі. А чым яна іх абумоўлівае, памойму, тлумачыць не трэба…

Таццяна Лісічэнка
novychas.online

МЕРКАВАННЕ

ЕДИНСТВЕННЫЙ СПОСОБ СПАСТИ БЕЛАРУСЬ — БЫСТРЕЕ ЗАКОНЧИТЬ ВОЙНУ ПОБЕДОЙ УКРАИНЫ

Экономист Ярослав Романчук в интервью Филину — о том, повлияют ли на Лукашенко угрозы новых санкций ЕС.

— Официальный представитель ЕС по внешнеполитическим вопросам Петер Стано заявил, что любые активные действия по вовлечению режима Лукашенко в агрессию России против Украины будут встречены новыми и суровыми санкциями. Подобная реакция на вчерашние заявления белорусского правителя последовала от главы МИД Франции Катрин Колонны.

Как думаете, предупреждения со стороны высокопоставленных европейских чиновников повлияют на Лукашенко?

— Честно говоря, плевать хотел Лукашенко на эти предупреждения — на пятый, десятый, двадцать девятый пакет санкций. Да, ему становится хуже. Но мы видим, как он себя ведет. Он сосет деньги из российского бюджета, российского госзаказа. Он заявляет, что в октябре на 30 процентов увеличивается переработка нефти, логистические цепочки наладили.

Самое опасное в этом всем — вместо того, чтобы отодвинуть белорусский режим, Беларусь от агрессора России, его, наоборот, подталкивают в эти объятия. Главное последствие — количество коммерческих, финансовых, институциональных слияний и поглощений в данной ситуации с российскими ОПГ — кремлевскими, государственными и другими структурами — беспрецедентно высокое.

Поэтому для того, чтобы обезопасить белорусский народ, который против войны, также помочь выразить реальную солидарность и поддержку украинскому народу, нужно заниматься санкциями — это одно, но главное — это дать оружие.

Единственный, самый действенный способ сегодня, который может сделать Европейский союз и задействовать всю систему безопасности, в том числе, НАТО — это дать как можно больше как можно быстрее оружие воюющей украинской армии, чтобы она перешла в контрнаступление….

В опросах 75 процентов населения выступает за то, чтобы оказать всяческую помощь Украине, включая военную, а политики, которые на своей волне со своими тараканами в голове, они этого не понимают, не делают. Начинают грозить: ай-яй-яй, мы закрутим гайки, примем санкции. Ну так принимайте адекватные меры. Вот это самая большая несуразность, на мой взгляд, которая в сегодняшнем мире есть. Сколько ж можно грозить?...

Нам же нужно не затягивать конфликт на годы. Ну да, через два года действительно будет жесткое обнуление, детехнологизация экономики, будут разорваны связи, будет приближение Беларуси и России к стандартам Северной Кореи.

Но это будет через два-три года, а сколько за это время людей погибнет! Единственный способ спасти Беларусь — это как можно быстрее закончить войну победой Украины и тогда уже вместе решать вопрос лукашенковского режима.

(скарочана)

Яна Соколова
gazetaby.info

ГЕАПАЛІТЫЧНЫ ГУМАР

МАРУ ЛУКАШЭНКІ ПЕРАХОПЛІВАЮЦЬ ЧЭХІ

На патаемную мару Лукашэнкі аб Калінінградзе і аднайменнай вобласці самым нечаканым чынам замахнуліся чэхі. Прычым братыславяне падышлі да пытання куды больш дасціпна і творча.

У адказ на анексію РФ чатырох украінскіх абласцей, якая прайшла пад прыкрыццём фарсавага «рэферэндуму», хтосьці ў Чэхіі пажартаваў, што на такой падставе можна вярнуць у склад Чэхіі Калінінград (былы нямецкі Кёнігсберг) і аднайменную вобласць Расіі. Маўляў, горад быў заснаваны ў 1255 годзе па ініцыятыве караля Чэхіі Пржэмысла Атакара II, які ўзначальваў крыжовы паход супраць балтыйскіх язычнікаў, піша Мікалай Грабовіч у «Белнавінах».

А таму Кралавец, як яго называюць чэхі, і Кралавецкі край маюць не менш правоў змяніць юрысдыкцыю, чым акупаваныя ўкраінскія землі. Галоўнае — правесці рэферэндум, у выніках якога ніхто не сумняваецца.

Удалы жарт быў падхоплены і перарос у нацыянальны флэшмоб. З'явіліся сайт і твітар Кралаўца, дасціпна абыграна тэма выхаду Чэхіі да мора і стварэння чэшскіх ВМС, чэшскія гісторыкі «знайшлі доказы», а піварары «запусцілі» будаўніцтва піваправода «Пльзень-Кралавец». Чэхі паказалі ўсю абсурднасць пуцінскіх анексій, а жартоўная форма толькі спрыяла пераканаўчасці.

На гэтым тыдні акцыя выйшла з віртуальнай прасторы ў рэальную. Некалькі сотняў актывістаў руху «Make Kralovec Czech Again!» сабраліся ля амбасады Расіі ў Празе з патрабаваннем неадкладна абвясціць у Калінінградскай вобласці рэферэндум аб уваходжанні ў склад Чэхіі.

«Сама Расія паказала астатняму свету, што анексія чужых зямель з наступным правядзеннем рэферэндумаў — гэта нармальна і законна. Так што прыйшоў час Кралаўцу вярнуцца ва ўлонне матухны-Багеміі, вярнуцца дадому, у родную гавань», — заявілі ўдзельнікі акцыі…

Нагадаем, што па выніках Другой сусветнай вайны Кенігсберг са складу Германіі перайшоў у СССР, дзе стаў Калінінградам. А прылеглая да яго частка Усходняй Прусіі стала Калінінградскай вобласцю Расіі. Аднак, развязаўшы супраць Украіны агрэсіўную захопніцкую вайну, Расія сама рызыкуе апынуцца ў сітуацыі, калі яе тэрытарыяльная цэласнасць акажацца пад пытаннем. І Калінінградскі анклаў у гэтым сэнсе — адзін з найбольш перспектыўных рэгіёнаў…

Наш Каралявец. Як Калінінград быў надбалтыйскай сталіцай Прынямоння і што з ім здарылася

Які горад для гродзенцаў з'яўляецца цяпер «вакном» у Еўропу? Варшава, скуль можна паляцець самалётам па ўсім свеце, магчыма, для кагосьці Вільня. Але так стала толькі ў XX ст. Да таго больш чым паўтысячагоддзя Еўропа для Прынёмання пачыналася з Кёнігсберга, які нашыя продкі называлі Каралявец.

У Лукашэнкі маецца даўняя цікавасць да Калінінграда і расійскага анклава на Балтыцы. Яшчэ 9 гадоў таму ён прапаноўваў расійскаму калегу Пуціну аддаць Беларусі Калінінградскую вобласць.

«Я часта кажу, — заявіў тады Лукашэнка, — аддайце нам Калінінградскую вобласць. Мы кожны гектар, кожную сотку зямлі там узаром і зробім з яе квітнеючы край... Я лічу, што гэта наша зямля, у добрым сэнсе гэтага слова. Я не прэтэндую на тое, каб заўтра забраць Калінінград, але калі можна было б — то з задавальненнем».

Тры гады таму Лукашэнка назваў рэгіён «нашай вобласцю». Па яго словах, яшчэ падчас СССР абмяркоўвалася пытанне аб далучэнні Калінінградскай вобласці да Беларусі.

Відавочна, Беларусь, якая не мае выхаду да мора, была б зацікаўлена ва ўзмацненні свайго ўплыву ў найбліжэйшым да яе рэгіёне на беразе Балтыкі. І сітуацыя, калі расійская армія церпіць паражэнні, а будучыня РФ усё больш цьмяная, нібыта гэтаму спрыяе. Іншая справа, што Лукашэнка цяпер таксама далёка не ў лепшай форме, каб брацца за рэалізацыю сваёй геастратэгічнай мары.

А чэшскі геапалітычны гумар — добры прыклад таго, наколькі ілюзорнай можа быць афіцыёзная прапаганда і як часам карысна паглядзець на пытанне нестандартна. Вельмі добры для абвешчанага ў Беларусі года гістарычнай памяці ўрок.

(скарочана)

novychas.online

Заснавальнік і рэдактар: Смолікаў Канстанцін Эдуардавіч
Адрас рэдакцыі: г. Віцебск, вул. 1-я Сененская д.5,
Тэл. +375-29-218-98-38, e-mail: bigsmoll2007@gmail.com
Газета выдаецца з лютага 2014 г.
Падпісана да друку 28.10.2022 у 17.25
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.
Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца пры падтрымцы аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.